

праці, підвищить конкурентоспроможність підприємств; підвищить продуктивність праці робітників, покращить зацікавленість персоналу в діяльності підприємства та збільшить результативність їх роботи.

Література:

1. Цесарський Ф. А. До питання адаптації Інституту трудового договору в Україні до європейської практики регулювання трудових відносин / Ф. А. Цесарський // Актуальні проблеми юридичної науки на шляху сучасної розбудови держави і суспільства: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції / за ред. В. С. Венедіктова, А. М. Куліша. – Суми: СумДУ, 2014. – С. 265-268.

2. Чалий В. Перспективи євроінтеграції України // Аргументы и факты – 2007 - № 25 – с.6-10

3. Малик Я. Європейський Союз / Я. Малик, О. Киричук, І. Залуцький – Львів, 2006 – 610с.

*Чуприна Ю. Ю., ст. викладач
кафедри екології та біотехнології
ХНАУ ім. В. В. Докучаєва
Норфузов Ф. Ф., магістр*

ПЛАН ЛІКВІДАЦІЇ АВАРІЇ (ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ)

Конкретний план ліквідації аварій 1 та 2 категорій має бути складений на всіх підприємствах (п. 76 "Положення про розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на підприємствах, в установах і організаціях" затверджено постановами Кабінету Міністрів від 10 серпня 1993 року № 623 та від 17 червня 1998 року № 923) незалежно від форм власності, коли є можливість її виникнення за переліком, встановленим ДБНВ. 1.2-1 -95.

Складовими плану ліквідації аварії, виходячи з п. 76 "Положення...", мають бути такі розділи (як обов'язкові):

- а) можливі аварійні ситуації;
- б) дії посадових осіб і працівників підприємства;
- в) обов'язки працівників інших підприємств, установ і організацій, що залучаються до ліквідації аварії.

Виходячи з п. 76 "Положення...", цей план має бути в наявності на підприємстві, в організаціях та утвореннях, які беруть участь в розслідуванні, ліквідації аварії, ліквідації наслідків аварії, лікувальних, енергопостачальних, транспортних службах, пожежної охорони та ін., хто має відношення до участі у вищезгаданих діях. Додатком до цього плану мають бути:

— генплан підприємства з позначками можливих аварій та аварійних ситуацій;

— підземні та наземні комунікації;

— схема шляхів сполучення на території та поза нею, а також майданчики паркування транспорту та за необхідності, для посадки вертольотів;

— всі зміни, що відбулися на той час, коли сталася аварія. Планом має бути передбачено характер зв'язку між підрозділами під час аварійних ситуацій.

Пакет документації має також містити плани підприємств, споруд та іншого, що знаходяться поблизу підприємства, де може статися нова аварія за ініціативою попередньої.

За узгодженням з підприємствами та установами, а також з органами держадміністрації необхідно розробити та затвердити схеми ліквідації аварії та її наслідків, де передбачити в складних випадках залучення людських резервів та техніки, транспорту тощо, інших підприємств та установ.

Розробити конкретну систему інформаційного повідомлення (за схемами нормативних документів про аварію) всіх рівнів держадміністрації, служб та

утворень, що будуть брати участь у розслідуванні і ліквідації аварії та її наслідків, а також прийняти заходи про повідомлення населення через засоби масової інформації.

У процесі ліквідації необхідно встановити тісний контакт з метеорологічною службою з метою отримання інформації про погодні умови та її зміни на час ліквідації аварії та її наслідків.

Передбачити налагодження охорони відповідними органами транспортних шляхів сполучення та території, де скоїлась аварія.

Повідомлення про аварію можна отримати:

- від очевидця, що працює на підприємстві;
- від очевидця, що не працює на підприємстві, але знаходився безпосередньо в зоні аварії;
- від квартиронаймача, чи очевидця, що знаходився біля житлового будинку чи іншої споруди;
- від показників спеціальних приладів (на значній відстані) чи сигналізації.

За часом ліквідації аварії можна поділити на дві частини:

- ліквідація аварії до прибуття професійних формувань;
- ліквідація аварії силами професійних формувань. Керівництво підприємства має підготувати інформацію про кількість та місце розташування робітників у зоні аварії на постійних та тимчасових робочих місцях, склад ремонтних бригад, що виконують відповідні роботи та місце їх знаходження, свідчення про осіб керівного складу, які за своїми обов'язками могли бути присутні в зоні аварії на той час.

Виходячи з визначення можливого місця аварії на підприємстві має бути розроблений план, що передбачає формування, які забезпечать відповідні напрямки роботи:

- а) встановлення причини аварії (огляд місця аварії і фіксування стану перебігу подій на місці її скоєння);

- б) розвідка стану в зоні аварії;
  - в) усунення причин поширення аварії;
  - г) організація першої допомоги потерпілим та їх евакуація;
  - д) приведення в дію засобів захисту та пожежогасіння;
  - е) встановлення стійкої системи зв'язку з діючими формуваннями;
  - є) організація охорони об'єкта;
  - ж) виявлення очевидців аварії та організація їх опитування;
- з) встановлення необхідної проектно-технологічної документації для визначення причин аварії та її ліквідації;
- і) встановлення напрямків розгортання аварії, розробка та впровадження заходів з усунення можливостей розгортання аварії.

Кожне формування на підприємстві за призначенням повинно мати відповідні засоби захисту, спецодяг, спецвзуття та інші спеціальні пристосування при виконанні робіт.

Працівники підприємства, що будуть брати участь у ліквідації аварії, повинні пройти інструктаж та навчання з питань виконання робіт з рятування людей з-під уламків обладнання, будівельних конструкцій та іншого.

Література:

1. Арустамова Е. А. Безпека життєдіяльності: Учеб. - М., 2003.
2. Белов З. У. Безпека життєдіяльності: Учеб. - М.: Вищу школу, 2000.
3. Русак О. Н. Безпека життєдіяльності : Уч. сел.- СПб.: МАНЭ і БЖД, 2000.
4. Екологічний право у Росії / Під ред. В. Д. Єрмака, О. Я. Сухарева. - М: ИМП, 2003.
5. Хван Т. А. Безпека життєдіяльності: Уч. сел. – Ростов- на- Дону: Фенікс, 2001.